

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תולדות התאטרון במערב מימי-הביניים עד לעת החדשה - 20119

תאריך עדכון אחרון 12-08-2016

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: לימודי התאטרון

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר עמרי סמית

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: omry.smith@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: 16:30-17:30

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

- בקורס נסקור את הצורות הדרמטיות והתאטרוניות השונות שהתפתחו בעולם המערבי, משלהי ימי הביניים ועד לסיומה של המאה ה-17. היווצרותה של כל צורה וצורה תיקשר לאירועי מפתח היסטוריים, ולמאפייני התרבות הספציפית שבה הצורה התהוותה. נבחן גם את הזיקה שבין סוגות הדרמה שרווחו בתקופות השונות לבין מבני התאטרון שבהם הן הוצגו. יוצרי התאטרון הבולטים של כל תקופה יבחנו במבט כפול: כאומנים צייתנים שהתאימו עצמם למוסכמות והאפנות שרווחו בתקופתם, וכיוצרים חדשנים ששינו את פני הדרמה והתאטרון – ושהשפעתם ניכרת עד ימינו אנו.

מטרות הקורס:

בקורס נציג בפני התלמידים את גילגוליו השונים של התאטרון המערבי בין המאות ה-10 וה-18 לספירה. בשיעורים נצביע על הקשרים המשמעותיים שבין תהליכים היסטוריים וחברתיים לבין סוגי הדרמה, מוסכמות התאטרון וחללי ההצגה שרווחו בתקופות ובמדינות השונות. נציג את אנשי התאטרון המובילים שפעלו בטווח הזמן האמור, ונמחיש הן את השתלבותם במסגרות המוסכמתיות הקשיחות, והן את חריגתם היצירתית מהן.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לסקור בכלליות את צורות הדרמה והתאטרון הבולטות שהתפתחו בעולם המערבי בין המאות ה-10 וה-18;

להצביע על הקשרים שבין צורות הדרמה והתאטרון האמורות לבין אירועים היסטוריים ותהליכים חברתיים שהתרחשו בסמיכות להן;

לעמוד על הזיקה שבין סוגות הדרמה השונות שתוצגנה בקורס לבין החללים התאטרוניים הייחודיים שבהם הן הוצגו בשעתן;

ולסקור את יוצרי התאטרון הגדולים שפעלו בתקופות ובמדינות השונות, ואת האופנים היצירתיים שבהם הם שינו את פניה של אמנות הבמה.

דרישות נוכחות (%) :

0

שיטת ההוראה בקורס: הרצאה פרונטלית

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

-
- 1) מבוא לתאטרון ימי-הביניים: "לידת התאטרון מרחם הכנסייה" -- מיתוס מול מציאות מחזה שידון בכתה: "מה אתן מחפשות?" (*Quaeritis Quem?*)
- 2) המשך הדיון בתאטרון ימי-הביניים: המיסטריות, מחזות הנס ומחזות המוסר קריאת חובה: "המחזה של אדם" (*Adam'd Jeu Le*)
- 3) המשך הדיון בתאטרון ימי-הביניים: מחזות המוסר ו"המלחמה על נפש האדם" (*Psychomachia*) קריאת חובה: "כלאדם" (*Everyman*)
- 4) תאטרון הרנסנס האיטלקי: ההומאניזם ו"הקומדיה הלמדנית" קריאת חובה: "קומדיית התיבה" (*Cassaria La*)
- 5) תאטרון הרנסנס האיטלקי (המשך): חידושיה של ה"קומדיה הלמדנית" והתאטראות שנבנו באיטליה במאות השש-עשרה והשבע-עשרה קריאת חובה: "הקומדיה של קאלאנדרו" (*Calandria La*)
- 6) תאטרון הרנסנס האיטלקי (המשך). הקומדיה דל'ארטה: דמויות-הטיפוס ואופני ההצגה
- 7) הרנסנס התאטרוני באנגליה: הרקע ההיסטורי ומקומו של התאטרון בחיי העיר המתפתחת קריאת חובה: "דוקטור פאוסטוס"
- 8) המשך הדיון בתאטרון הרנסנס האנגלי: הצורות החפשיות של הדרמה האנגלית והזיקה שבינן לבין מבני התאטרון הציבוריים והפרטיים קריאת חובה: "אותלו"
- 9) התאטרון האנגלי-רנסנסי, המשך: המחזה ההיסטורי והתפתחות התודעה הלאומית באנגליה קריאת חובה: "הנרי החמישי"
- 10) רנסנס אנגלי (המשך): לפני הכתיבה המגוונים של שיקספיר וביטויים הבימתי; מורכבותה וחמקמקותה של היצירה השיקספירית קריאת חובה: "מהומה רבה על לא דבר" (גם: "המון רעש על לא כלום")
- 11) תאטרון הרנסנס הספרדי: עלייתו של התאטרון העממי בתור הזהב הספרדי, ודעיכתו בימי שקיעתה של האימפריה קריאת חובה: "החיים הם חלום" (*sueño es vida La / Dream a Is Life*)
- 12) הניאוקלאסיקה הצרפתית: התאטרון כמיקרוקוסמוס של שינויים פוליטיים ותהליכים חברתיים בצרפת של המאה השבע-עשרה קריאת חובה: "לה סיד" (*Cid Le*)
- 13) צרפת הניאוקלאסית, המשך: האמנות והתאטרון הניאוקלאסיים כשיקוף של השאיפה "לתבנת" ולתרבת את הטבע קריאת חובה: "פדרה"
- 14) המשך הדיון בתאטרון הניאוקלאסי הצרפתי: מולייר ומלחמתו במכחישי הטבע של החברה הצרפתית הגבוהה

קריאת חובה: "בית ספר לנשים" ו"החולה המדומה"

חומר חובה לקריאה:

קריאת חובה, מחזות

אנונימי, כלאדם, תרגום, מבוא והערות מאת עמרי סמית, בני-ברק: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2003.
[PR 1261 E81 2003]

אריוסטו, לודוביקו, קומדיית התיבה (Cassaria La), תרגום עמרי סמית. [פרטים נוספים בשיעור]

דוביצי, ברנארדו, הקומדיה של קאלאנדרו (Calandria La), תרגום עמרי סמית. [פרטים נוספים בשיעור]

מארלו, כריסטופר, דוקטור פאוסטוס, תרגום מאיר ויזלטיר, תל-אביב: הוצאת אוניברסיטת תל-אביב, 2011. [PR 2663 H4 D6]

מולייר, בית ספר לנשים, תרגום אהוד מנור, רמת-גן: הוצאת בית צבי, תשמ"ז. [1987 E31 1832]
ניתן גם לקרוא את תרגומה של לאה גולדברג (ירושלים: מוסד ביאליק, תשכ"ז). [E31 1832 PQ]
1967]

_____, החולה המדומה, תרגום יהושע סובול, תל אביב: הוצאת אור עם, 1990.
[PQ 1835 A2 V31 1990]

ראסין, ז'אן, פדרה, תרגום נתן אלתרמן, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1977. [A21 1898 PQ]
1980]

שיקספיר, ויליאם, אותלו, תרגום דורי פרנס:
<http://www.shakespeare.co.il/play.php?play&eq;othello>

_____, המון רעש על לא כלום [גם: מהומה רבה על לא דבר], תרגום דורי פרנס:
<http://www.shakespeare.co.il/play.php?play&eq;much-ado-about-nothing>

_____, הנרי החמישי, תרגום רמי עמית, תל-אביב: הוצאת אור עם, 2009.
[PR 2796 H42 H466 2009]

Anonymous, Le Jeu d'Adam, translated by Lynette R. Muir, Leeds: Philosophical and Literary Society, 1970. [שקולניקוב חנה שליקטה קובץ בתוך נמצא המחזה] [PN 6120 M44 S36]

Calderon De La Barca, Pedro, Life Is a Dream, translation and introduction by

William E. Colford, *New York: Barron's Educational Series*, 1958. [PQ 6292 V5 C6]

או בתרגום הבא:

_____, _____, translated by Edwin Honig, *New York: Hill & Wang*, 1970.

[PQ 6292 V5 H6]

Corneille, Pierre, *Le Cid*, translated by Rosalie Feltenstein, *New York: Barron's Educational Series*, 1953. [PQ 1749 A52]

או במהדורה הבאה:

_____, *The Cid*, translated by Roscoe Mongan, *Book Jungle*, 2007.

[PQ 1745 E5 C43 2007]

או בגרסת האינטרנט של המהדורה האחרונה:

http://en.wikisource.org/wiki/The_Cid

Ethelwold (Bishop of Winchester), *Quem Quaeritis?*, Nagler, A. M. (ed.), *A Source Book in Theatrical History*, *New York: Dover*, 1959, pp. 39-41.

קריאת חובה, מקורות עיוניים

תאטרון ודרמה בימי הביניים

סמית, עמרי, "מבוא לכלאדם", תרגום עמרי סמית, בני ברק: הוצאת הקיבוץ המאוחד, 2003, עמ' 5-49.

שקולניקוב, חנה, "ערכים תיאטרוניים וערכים דרמטיים במחזה אדם וחווה", במה 97, 1984, עמ' 21-25.

Wiles, David, "Theatre in Roman and Christian Europe", *The Oxford Illustrated History of Theatre*, ed. John Russell Brown, *Oxford and New York: Oxford University Press*, 1995, pp. 65-92.

רנסנס איטלקי

סמית, עמרי, "מבוא לקומדיה הלמדנית: לידתו מחדש של התאטרון המערבי". [פרטים נוספים בשיעור]

Clubb, Louise George, "Italian Renaissance Theatre", *The Oxford Illustrated History of Theatre*, ed. John Russell Brown, *Oxford and New York: Oxford University Press*, 1995, pp. 107-141.

רנסנס אנגלי

עוז אברהם, היצירה השיקספירית, ספריית "האוניברסיטה המשודרת" (משרד הבטחון - ההוצאה לאור), 2006, עמ' 55-61, 113-123.

Thomson, Peter, "English Renaissance and Restoration Theatre", *The Oxford Illustrated History of Theatre*, ed. John Russell Brown, Oxford and New York: Oxford University Press, 1995, pp. 173-219.

רנסנס ספרדי

Dixon, Victor, "Spanish Renaissance Theatre", *The Oxford Illustrated History of Theatre*, ed. John Russell Brown, Oxford and New York: Oxford University Press, 1995, pp. 142-172.

ניאוקלאסיקה צרפתית

Howarth, William D., "French Renaissance and Neo-Classical Theatre", *The Oxford Illustrated History of Theatre*, ed. John Russell Brown, Oxford and New York: Oxford University Press, 1995, pp. 220-251.

חומר לקריאה נוספת:
תאטרון ודרמה של ימי הביניים

Beckwith, Sarah, *Signifying God: Social Relations and Symbolic Action in York's Play of Corpus Christi*, Chicago: Chicago University press, 2001.

Harris, John Wesley, *Medieval Theater in Context*, London: Routledge, 1992.

רנסנס איטלקי

בוקאצ'ו, דקמרון, תרגום גאיו שילוני, ירושלים: הוצאת כרמל, תשס"ב (2002).

הרסגור, מיכאל, מבוא לתקופת הרנסנס, האוניברסיטה המשודרת, משרד הביטחון, 1986.

ליפשיץ, יאיר, לשון הקודש, גרסת הקומדיה, רמת גן: הוצאת אוניברסיטת בר אילן, תש"ע (2010).

Andrews, Richard, *Scripts and Scenarios: the Performance of Comedy in Renaissance Italy*, Cambridge: Cambridge University Press, 1993.

Günsberg, Maggie, *Gender and the Italian Stage: from the Renaissance to the Present Day*, Cambridge, Melbourne and New York: Cambridge University Press,

1997.

רנסנס אנגלי

נבו, רות, הטראגדיות של שקספיר, תרגום ארי אבנר, ירושלים: הוצאת מאגנס, האוניברסיטה העברית, 1976.

_____, הקומדיה השקספירית, תרגום תמר עמית, ירושלים: הוצאת כתר, 1984.

Greer, Germaine, *Shakespeare: A Very Short Introduction*, Oxford and New York: Oxford University Press, 2002.

Gurr, Andrew, *The Shakespearean Stage: 1572-1642*, Cambridge and New York: Cambridge University Press, 1992.

Smith, Omry, "Henry V", "Julius Caesar", *Reason Not: Emotional Appeal in Shakespeare's Drama*, Cambridge and New York, Peter Lang, 2009, pp. 25-68.

רנסנס ספרדי

Cohen, Walter, *Drama of a Nation: Public Theatre in Renaissance England and Spain*, Ithaca: Cornell University Press, 1988.

McKendric, Melveena, *Theatre in Spain: 1490-1700*, Cambridge and New York: Cambridge University Press, 1992.

ניאוקלאסיקה צרפתית

יפה, א. ב., מולייר ומחזותיו (דיוקן ויצירה 2), תל-אביב: הוצאת מ. מזרחי, 1971.

Bradby, David and Andrew Calder (eds.), *The Cambridge Companion to Moliere*, Cambridge and New York: Cambridge University Press, 2006.

_____, (ed.), *French Theatre in the Neoclassical Era 1550-1791*, Cambridge and New York: Cambridge University, 2009.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 100 %
הרצאה 0 %

השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

...